

การวิเคราะห์แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียนอาชีวศึกษา:**กรณีศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก****An Analysis of Studio Art Learning Styles of Vocational Students:****A Case Study of Computer Graphic Program****เอกชน โพธิ์นาม และ ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์****บทคัดย่อ**

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียนอาชีวศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก และ 2) วิเคราะห์แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติกับภูมิหลังที่ต่างกันในเรื่องเพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิทยาลัย ภายใต้สมมติฐานของการวิจัย คือ ภูมิหลังที่แตกต่างกันมีผลต่อแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง และแบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะชนิดตรวจสอบรายการเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติ 4 แบบ ตามทฤษฎีของ จอห์น เอ ไมเคิล ได้แก่ 1) แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกล 2) แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบดั้งเดิม 3) แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงปัญญา และ 4) แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) จากแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติทั้ง 4 แบบ นักเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกลมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา ได้แก่ แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงปัญญา ($\bar{X} = 3.47$) ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ ($\bar{X} = 3.33$) ตามลำดับ ส่วนแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด คือ แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบดั้งเดิม ($\bar{X} = 3.16$) 2) เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติจำแนกตามภูมิหลัง และจากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า

ภูมิหลังเรื่องเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิทยาลัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับชั้นปีไม่มีความแตกต่างกันของแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติทั้ง 4 แบบ ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แบบการเรียนรู้ / ศิลปะปฏิบัติ / คอมพิวเตอร์กราฟิก / อาชีวศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study studio art learning styles in computer graphic program of vocational students; and 2) analyze studio art learning styles and individual background i.e. gender, class rank, achievement, and college under hypothesis, which stated that different background influenced different impacts of studio art learning styles with statistical significance level of .05. Research sample were 226 vocational students who enrolled in computer graphic program. Data were collected by using questionnaire to measure the satisfaction, semi-structured questionnaires, and art analysis form about 4 types of studio art learning styles through the theory of John A. Michael including 1) Mechanical Orientation 2) Primitive Orientation 3) Intellectual Orientation and 4) Intuitive Emotional Orientation. The data was analyzed to find percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The results of this study found that 1) from 4 types of studio art learning styles, most students had Mechanical Orientation. It was followed by Intellectual Orientation, and Intuitive Emotional Orientation, respectively. The least was Primitive Orientation. 2) Regarding to the influences of factors and the results of hypothesis test, it was found that the sample with different gender, academic achievement, and college had different studio art learning styles with statistical significance level of .05, and the sample with different class rank had indifferent studio art learning styles with statistical significance level of .05

KEYWORDS: LEARNING STYLE / STUDIO ART / COMPUTER GRAPHIC / VOCATIONAL EDUCATION

บทนำ

ปัจจุบัน ภาคอุตสาหกรรมของไทยเผชิญกับการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในระดับโลก ปัจจัยสำคัญที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมไทยก็คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีและกำลังคน เพื่อรองรับการแข่งขันของประเทศ ในการผลิตสินค้าและบริการ (วิรัช อยู่ชา และ ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2551) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ การเป็นตลาดและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน รวมทั้งแรงงานฝีมืออย่างเสรีระหว่างกัน นำไปสู่การแข่งขันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (อภิญา เลื่อนฉวี, 2553) ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา จึงควรมีการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลรองรับการแข่งขันของประเทศ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มั่นคงและยั่งยืน

สถานการณ์ด้านการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาโดยรวมของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) พบว่า ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก ทั้งปริมาณและคุณภาพของแรงงาน กำลังคนอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานน้อย คุณภาพกำลังคนที่ผลิตได้ขาดคุณลักษณะทั้งด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน รวมทั้งขาดความรับผิดชอบ ความอดทน ความขยัน และระเบียบวินัย ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงลักษณะงาน ไม่มีประสบการณ์ ระบบการจัดการอาชีวศึกษายังขาดประสิทธิภาพ ขาดการกำหนดมาตรฐานอาชีพและวิชาชีพ

บรรเลง ศรีนิล และ คณะ (2548) ได้อภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาไว้ดังนี้ ด้านนักเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งมีความรู้พื้นฐานต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและผู้สมัครเข้าศึกษาต่อมีแนวโน้มลดลง ด้านผู้จบการศึกษา ผู้จบอาชีวศึกษา มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษายังไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในการผลิตและการมีงานทำเท่าที่ควร หน่วยงานที่รับบุคคลเข้าทำงานจะเน้นวุฒิบัตรมากกว่าเน้นสมรรถนะในการปฏิบัติงานจริง ด้านเครื่องมือและวัสดุฝึก เครื่องมือเครื่องจักร และอุปกรณ์การฝึกเก่า ล้าสมัยเสื่อมคุณภาพ สื่อการเรียนการสอนขาดแคลน มีงบประมาณวัสดุฝึกไม่เพียงพอ ส่งผลต่อการเรียน การฝึกทักษะ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษายังมีจำกัด และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

วิชาศิลปกรรมเป็นวิชาชีพที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะด้านการออกแบบ การเขียนแบบ วาดภาพ ทั้งด้านสถาปัตยกรรม ผลิตภัณฑ์ กราฟิก จิตรกรรม ประติมากรรม และการพิมพ์ เนื่องจากในปัจจุบันมีการแข่งขันสูงในด้านการค้า รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและความเป็นอยู่ของผู้คนในปัจจุบัน ทำให้มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้สวยงาม ทันสมัย น่าใช้ และทนทาน ศิลปกรรมจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างผลิตภัณฑ์ให้เกิดความสวยงาม และเกิดประโยชน์ใช้สอยควบคู่กันไป เพื่อสนองความต้องการของบุคคล ดังนั้น ประเพณีวิชาศิลปกรรม ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้น จึงมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไม่เพียงวิชาศิลปกรรมเท่านั้นที่มีบทบาทสำคัญต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิกก็ได้เข้ามามีบทบาทในหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษาด้วย โดยเริ่มมีสาขาวิชานี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เริ่มด้วยการเป็นวิชาเลือก ต่อมาจึงเป็นวิชาเลือกบังคับ และวิชาบังคับ จนกระทั่งใน พ.ศ. 2546 กรมอาชีวศึกษาได้จัดตั้งสาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิกให้เป็นอีกหนึ่งหลักสูตร ภายใต้ประเพณีวิชาศิลปกรรม นั่นคือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน เพราะโลกในปัจจุบันมีความต้องการและความจำเป็นเกี่ยวกับสื่องานกราฟิก ทั้งนี้ กรมอาชีวศึกษาได้ปรับปรุงหลักสูตรมาโดยตลอดจนกระทั่งใช้หลักสูตรในปัจจุบันคือหลักสูตร ปี พ.ศ. 2556 เพื่อตอบสนองแต่ตลาดแรงงานและการเปิดประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ยังปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับตัวนักเรียน

ปัจจุบัน คอมพิวเตอร์มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น โดยเฉพาะสาขาอาชีวศึกษา ในระดับอุดมศึกษา เพราะนักเรียนสายวิชาชีพจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะการนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือประกอบกับธุรกิจได้ ซึ่งส่วนใหญ่ก็ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการทำงานทั้งสิ้น ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีบรรจุเนื้อหาการเรียนคอมพิวเตอร์ไว้ในหลักสูตรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาทุกระดับ

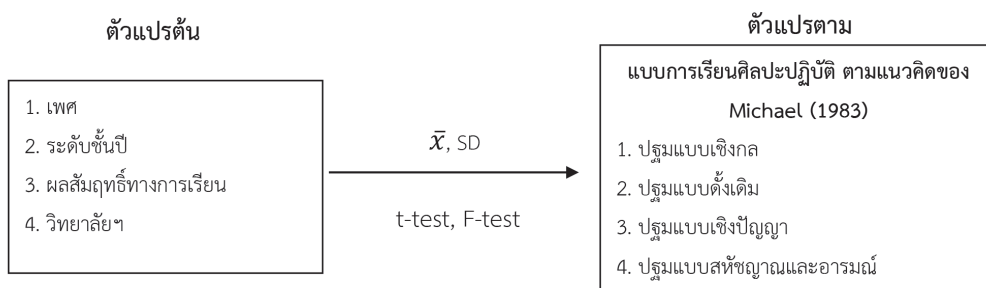
การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนสามารถช่วยนักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น ในต่างประเทศนับคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมืออเนกประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน และให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้โปรแกรมหลาย ๆ แบบ เช่น โปรแกรมวาดรูป โปรแกรมเสริมทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ คอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้มากมาย สามารถนำภาพเข้ามาช่วยในการเสริมสร้างความเข้าใจแก่นักเรียนได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ประวิตร ไชยเสนา, 2535)

การเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติที่สมบูรณ์นั้น นักเรียนต้องได้ลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ว่าสิ่งที่เรียนเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้างที่ต้องแก้ปัญหานั้นด้วยตนเอง ขึ้นอยู่กับแบบของการฝึกปฏิบัติที่เป็นประสบการณ์ตรงของนักเรียน (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2537)

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ประเภทวิชาศิลปกรรมแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การสอนทฤษฎีและการสอนภาคปฏิบัติ ในหลักสูตรนี้เน้นการสอนศิลปะภาคปฏิบัติมากกว่าเดิม เพื่อให้นักเรียนมีความชำนาญในสาขาวิชาของตน การเรียนการสอนศิลปะปฏิบัติจึงควรแตกต่างกันในแต่ละหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

สภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาในข้างต้นทำให้เห็นสภาพการเรียนการสอนศิลปะในปัจจุบันว่า ยังไม่ประสบความสำเร็จ และไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ หากไม่ศึกษาต่อในสาขาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน ก็ออกไปประกอบอาชีพส่วนตัว เนื่องจากบริษัทหรือหน่วยงานยังไม่เชื่อมั่นในศักยภาพของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม ซึ่งเปิดหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก โดยศึกษาแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติโดยรวมของประเภทวิชาศิลปกรรม ในบริบทของนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาและออกแบบการจัดการเรียนการสอนศิลปะในภาคปฏิบัติให้มีความสมบูรณ์ และสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรและตลาดแรงงานได้ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติของนักเรียนอาชีวศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก
2. เพื่อวิเคราะห์แบบการเรียนศิลปะปฏิบัติของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่องเพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และวิทยาลัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติของนักเรียนอาชีวศึกษา ภาควิชาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก

1. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

- 1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิทยาลัย
- 1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แบบการเรียนศิลปะปฏิบัติของนักเรียนตามทฤษฎีของตามทฤษฎีของ จอห์น เอ ไมเคิล (John A. Michael) โดยแบ่งการเรียนศิลปะปฏิบัติไว้ 4 แบบ ได้แก่ ปฐมแบบเชิงกล (Mechanical orientation) ปฐมแบบดั้งเดิม (Primitive orientation) ปฐมแบบเชิงปัญญา (Intellectual orientation) ปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ (Intuitive emotional orientation)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 1-3 ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก 550 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 1-3 ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก ที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร 226 คน ได้มาด้วยวิธีการแบบลำดับขั้น (Multi-stage random sampling) จำแนกเป็นเพศชาย 139 คน และเพศหญิง 87 คน

3. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 ที่เปิดสอนหลักสูตร ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม จังหวัดราชบุรี

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ฉบับ คือ แบบสอบถามแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง และแบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

5.1 สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test และ F-test

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์แบบการเรียนศิลปะปฏิบัติของนักเรียนอาชีวศึกษา: กรณีศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ผู้วิจัยได้เสนอวิธีดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 รวมทั้งสิ้น 550 คน ประกอบด้วย วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม 202 คน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี 52 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี 99 คน วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี 155 คน และวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม 42 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยใช้วิธีแบบลำดับขั้น (Multi-stage random sampling) คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 โดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างประชากรของเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 226 คน ประกอบด้วย วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม 83 คน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี 21 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 41 คน วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี 64 คน และวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถาม ข้อคำถามในแบบสอบถามนี้เกี่ยวกับแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติ ซึ่งมีโครงสร้างด้านทัศนคติที่มีต่อประสบการณ์ทางศิลปะ และโครงสร้างด้านบุคลิกภาพของ

นักเรียน เป็นการตอบคำถามในลักษณะความเป็นจริง แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติ แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นโดยใช้โครงสร้างด้านกระบวนการทำงาน ซึ่งมีกรอบคำถามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยสามารถดัดแปลงข้อคำถาม หรือตั้งข้อคำถามใหม่เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ละเอียดยิ่งขึ้น การตอบแบบสัมภาษณ์เป็นการตอบตามลักษณะความเป็นจริงตามแบบตรวจสอบรายการ

3. แบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะ เครื่องมือนี้สร้างขึ้น โดยศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติ ประเพณีวิชา ศิลปกรรม โดยใช้โครงสร้างด้านผลงาน มาตั้งข้อคำถามการวิเคราะห์ผลงานศิลปะปฏิบัติ ของนักเรียน ที่มีลักษณะปรากฏตามแบบตรวจสอบรายการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม โดยใช้วิธีส่งอย่างง่ายตามชั้นปี ด้วยวิธีการจับฉลาก รายชื่อนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเพณีวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ กราฟิก สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 226 คน ตามกลุ่มประชากร และรอเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์และแบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะสัมภาษณ์นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์หลังจากนักเรียนตอบแบบสอบถามพร้อมกันทุกคน

3. ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลงานศิลปะของนักเรียนรายบุคคล โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ที่ออกแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีการวิเคราะห์ในแต่ละส่วน ดังนี้

1. วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยวิเคราะห์ผล คือ วิเคราะห์แบบการเรียนรู้ โดยหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละแบบการเรียนรู้
3. การวิเคราะห์เพิ่มเติม เนื่องจากข้อมูลสถานภาพทั่วไปในเชิงสำรวจเบื้องต้นของความแตกต่างในเรื่องของแบบการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกัน คือ การทดสอบหาค่า (t-test)

ทดสอบกับเพช และทดสอบ (F-test) ทดสอบกับระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ วิทยาลัย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก ผู้วิจัยได้สรุปผล ดังต่อไปนี้

1. แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียนอาชีวศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก

แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียน พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกลมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา คือ แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงปัญญา ($\bar{X} = 3.47$) ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ ($\bar{X} = 3.32$) ตามลำดับ ส่วนแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด คือ แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบดั้งเดิม ($\bar{X} = 3.16$) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกล พบว่า นักเรียนมีแบบการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในเกณฑ์สูง ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกลอยู่ในระดับมากทุกรายข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ฉันทเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมวิจารณ์ผลงานของฉัน ฉันทำงานเป็นขั้นตอน และฉันยอมรับความล้มเหลวที่เกิดขึ้นในผลงานศิลปะของฉันได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ฉันคำนึงถึงคุณภาพของผลงานมากกว่ากำหนดเวลา

1.2 แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงปัญญา พบว่า นักเรียนมีแบบการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ฉันขอให้คนอื่นชื่นชมผลงานของฉันที่สร้างขึ้น ถ้ามีโอกาสฉันมักสร้างงานศิลปะรูปแบบเพื่อฝัน และ/หรือรูปแบบเหนือจริง ฉันมักแลกเปลี่ยนความคิด เทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานกับผู้อื่น ฉันชอบค้นหา ทดลองสิ่งใหม่ๆ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ใหม่ ฉันให้ความสำคัญกับขั้นตอนการสร้างชิ้นงาน และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ฉันให้ความสำคัญต่อผลงานมากกว่ากระบวนการในการทำงาน

1.3 แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ พบว่า นักเรียนมีแบบการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ฉันชอบศิลปะที่เต็มไปด้วยอารมณ์และความรู้สึก ฉันคำนึงถึงเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานที่หลากหลายมากกว่าสิ่งที่ฉันมีความชำนาญ ฉันมักนำรูปทรงที่

ตัดทอนหรือรูปทรงที่มีความบิดเบี้ยวมาช่วยในการสร้างสรรค์ผลงาน ฉันสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดเฉพาะหน้าในการทำงานในแต่ละครั้งได้ ฉันคิดว่าความผิดพลาดเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งในผลงานศิลปะ และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ฉันหงุดหงิดง่ายเมื่อทำงานศิลปะ ฉันมักจะทำงานศิลปะให้เสร็จเรียบร้อยก่อน แล้วค่อยมาปรึกษาอาจารย์

1.4 แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบดั้งเดิม พบว่า นักเรียนมีแบบการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดตามลักษณะแบบการเรียนรู้นี้ ได้แก่ ฉันมีความภาคภูมิใจในงานของฉันที่สร้างทุกงาน เมื่อมีสิ่งผิดพลาดในผลงานฉันจะไม่ทำใหม่ ทั้งที่ควรจะทำ และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ฉันมักทำงานศิลปะในที่เงียบเพื่อให้มีสมาธิในการทำงาน และฉันพอใจกับประสบการณ์หรือแนวความคิดแบบเดิม

2. แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่องเพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และวิทยาลัย พบว่า มีตัวแปรที่นำมาอธิบายได้ดังต่อไปนี้

2.1 แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกลพบในเพศชายมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา คือ ปฐมแบบเชิงปัญญา ($\bar{X} = 3.53$) ปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ ($\bar{X} = 3.37$) และน้อยที่สุด คือ ปฐมแบบดั้งเดิม ($\bar{X} = 3.21$) ส่วนนักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติแบบปฐมเชิงกลมากที่สุด ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ ปฐมแบบเชิงปัญญา ($\bar{X} = 3.39$) ปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ ($\bar{X} = 3.26$) และน้อยที่สุด คือ ปฐมแบบดั้งเดิม ($\bar{X} = 3.07$) ตามลำดับ

2.2 แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกลพบในนักเรียนระดับชั้น ปวช.1 ปวช.2 และ ปวช.3 มากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา คือ ปฐมแบบเชิงปัญญา ($\bar{X} = 3.47$) ปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ ($\bar{X} = 3.33$) และปฐมแบบดั้งเดิม ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

2.3 แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกลพบในนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ น้อยกว่า 2.00 มากที่สุด รองลงมา คือ ปฐมแบบดั้งเดิม ปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ และปฐมแบบเชิงปัญญา ตามลำดับ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ 2.00-2.49, 2.50-2.99, 3.00-3.49 และ 3.50 ขึ้นไป มีแบบการเรียนรู้ปฐมแบบเชิงกลมากที่สุด รองลงมา คือ ปฐมแบบเชิงปัญญา ปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ ปฐมแบบดั้งเดิม ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติตามตัวแปรต่าง ๆ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียน พบว่า เพศ ระดับชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในแต่ละแบบการเรียนรู้

2.4 แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกลพบว่า นักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี และวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีแบบการเรียนรู้ปฐมแบบเชิงกลมากที่สุด รองลงมา คือ ปฐมแบบเชิงปัญญา ปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ และปฐมแบบดั้งเดิมตามลำดับ และวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม มีแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกลมากที่สุด รองลงมา คือ ปฐมแบบดั้งเดิม ปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ ปฐมแบบเชิงปัญญา ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติจำแนกตามภูมิหลังเกี่ยวกับเพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิทยาลัย พบว่า ภูมิหลังเรื่องเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิทยาลัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนระดับชั้นปีไม่มีความแตกต่างกันของแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติทั้ง 4 แบบ ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยข้างต้น สามารถนำประเด็นมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียนอาชีวศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก

ผลการวิจัยที่พบว่า ในภาพรวม นักเรียนอาชีวศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก มีแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกลมากที่สุด รองลงมา คือ ปฐมแบบเชิงปัญญา ปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ และแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด คือ ปฐมแบบดั้งเดิม สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกล เป็นแบบการเรียนรู้ที่ตรงกับลักษณะของนักเรียนอาชีวศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ ความต้องการของหลักสูตรอาชีวศึกษาที่เน้นให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพของตนได้อย่างเชี่ยวชาญ เพื่อตอบรับกับสภาพของภาคอุตสาหกรรมที่ต้องการกำลังคนที่มีฝีมือ ความชำนาญในงานวิชาชีพเฉพาะด้านและเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร ลักษณะเด่นของนักเรียนในแบบการเรียนรู้ คือ การทำงานรอบคอบ เป็นขั้นตอนตามแผน อย่างเป็นระบบ กล้าคิดกล้าทำ ซึ่งตรงกับลักษณะของนักเรียนในยุคเจนเอเรชั่นซี (Generation Z) ที่เป็นตัวของตัวเองสูง กล้าพูดกล้าคิด และต้องการความชัดเจนระหว่างผิดและถูก ยอมรับคำวิจารณ์ได้โดยตรง เนื่องจากเกิดและเติบโตพร้อมกับเทคโนโลยีและสื่อสาธารณะต่าง ๆ จึงสามารถรับคำวิจารณ์หรือความคิดเห็นของคนอื่นได้อย่างเป็นเรื่องปกติ

ด้านลักษณะของการทำงานศิลปะ (Tulgan, 2013) เน้นการถ่ายทอดตามสภาพจริงมากกว่าการใช้ความคิด จุดอ่อนของนักเรียนเหล่านี้ คือ อาจต่อต้านการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ เมื่อมีการแนะนำงาน เนื่องจากเป็นตัวของตัวเองสูง ขอบอิสระ ขาดการไตร่ตรอง และยังขาดความงามทางสุนทรียะในการสร้างสรรค์ผลงาน ผลงานส่วนใหญ่มักแสดงออกเชิงเทคนิค (Michael, 1983) ดังนั้น ครูจึงควรเน้นการฝึกฝนด้านการออกแบบ การใช้สี เพื่อทำให้นักเรียนกลุ่มนี้ลิ้มในสิ่งที่ตนเองเป็น และยอมสร้างสรรค์ผลงานตามโจทย์ที่ครูให้ ครูผู้สอนควรสร้างกิจกรรมที่มีความน่าตื่นเต้นก่อนนำเข้าสู่วิธีเรียน เพื่อดึงนักเรียนมีส่วนร่วมมากกว่าการทำรายงาน การใช้สื่อ แนวคิด และขั้นตอนต่าง ๆ ด้านการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หรือวิธีการสอน เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานและมีความสุข และสำเร็จการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

1.2 แบบการเรียนศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงปัญญา เป็นแบบการเรียนที่ตรงกับลักษณะของนักเรียนระดับปานกลาง รองจากปฐมแบบเชิงกล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าแบบการเรียนอื่น ๆ ใฝ่รู้ เข้าใจ และสามารถจัดการชีวิตของตนเองได้ดี

นักเรียนกลุ่มนี้สามารถจัดองค์ประกอบของงานศิลปะและสื่อความเข้าใจได้ดียิ่ง แต่ขาดการแสดงออกทางด้านอารมณ์ การถ่ายทอดความรู้สึก คล้ายกับแบบการเรียนปฐมแบบเชิงกล อย่างไรก็ตาม นักเรียนกลุ่มนี้มีทักษะฝีมือที่ดีในการเป็นผู้แสดงออกทางงานศิลปะอย่างเต็มความสามารถ กล่าวคือทำงานแบบไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ควบคุมกระบวนการทำงานศิลปะมากกว่าใช้การสังเกตหรือการคาดคะเน และใช้สื่อ อุปกรณ์ จำนวนมากในการทำงานศิลปะอย่างมีทักษะ (Michael, 1983)

ดังนั้น ครูจึงควรส่งเสริมและพัฒนานักเรียนกลุ่มนี้ให้มีความคิดสร้างสรรค์ ผ่านกระบวนการทำงานของนักเรียน โดยฝึกให้นักเรียนได้รู้จักคิด หรือนำวัสดุใกล้ตัวมาให้นักเรียนออกแบบและต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ตามแนวทางของนักเรียนเอง และควรติดตามพัฒนาการทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ความอ่อนไหว กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียน ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดกิจกรรม แล้วประเมินผลให้นักเรียนทราบ พร้อมเสนอแนะวิธีการพัฒนาในครั้งต่อไป

1.3 แบบการเรียนศิลปะปฏิบัติปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ นักเรียนกลุ่มนี้มีความอดทนและความยืดหยุ่นสูง มีเหตุผลกล้าที่จะแสดงออก และเปิดกว้างที่จะรับ

ประสบการณ์การสร้างงานศิลปะ แต่ต้องการแนวคิดเริ่มต้น ซึ่งเป็นเรื่องปกติของนักเรียนทั่วไป ที่ต้องการทิศทางในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ นักเรียนกลุ่มนี้จะมีอารมณ์ในการทำงาน มากกว่าการใช้กระบวนการหรือการถูกจำกัดด้วยกฎเกณฑ์หรือเครื่องมือ เพราะมีความมั่นใจสูง และกล้าที่จะตัดสินใจได้ด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะนักเรียนกลุ่มนี้มีวุฒิภาวะโตเป็นผู้ใหญ่และสติปัญญาสูงกว่าเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนอีก 3 แบบที่ นักเรียนจึงมองปัญหาว่าเป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขได้ ดังนั้นครูผู้สอนควรกระตุ้นความคิด อารมณ์ ความรู้สึกเพื่อให้นักเรียนเหล่านี้ได้แสดงออกอย่างเต็มที่ และหากิจกรรมที่หลากหลายเพื่อต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเหล่านี้และควรระวังในการวิจารณ์งานนักเรียนในทางลบ

1.4 แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบดั้งเดิมเป็นแบบการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรสาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พร้อมทั้งศึกษาเนื้อหา และคำอธิบายรายวิชาที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิด กล้าผลิตผลงานในสาขาวิชาชีพของตนเองได้อย่างภาคภูมิใจ รวมถึงการวางแผนการทำงาน และนำเสนอผลงานของตนด้วยความมั่นใจ ดังนั้น แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบดั้งเดิมนี้อาจไม่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของตลาดแรงงาน เนื่องจากนักเรียนในกลุ่มนี้ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก และปิดกั้นประสบการณ์ในการเรียนรู้ จึงยากที่จะมีความก้าวหน้าในการทำงาน ทั้งนี้ จากข้อมูลการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้เบื้องต้น พบว่า นักเรียนในกลุ่มนี้มักถูกปิดกั้นความคิด ทั้งจากครอบครัว เพื่อน และครู ใช้ชีวิตอยู่แต่ในกรอบ เดินตามกฎระเบียบ หวาดกลัวได้ง่าย ครูผู้สอนจึงเป็นหนึ่งในกระบวนการที่จะช่วยให้นักเรียนเหล่านี้มีความกล้าคิด กล้าแสดงออกในผลงานที่ตนสร้างเป็นอย่างยิ่ง โดยอาจใช้วิธีการสอนแบบทำงานเป็นทีม หรือจับคู่ เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม และใช้คำถามเพื่อตั้งความคิดของนักเรียนในกลุ่มนี้ออกมา จะต้องทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางปัญญาให้นักเรียนได้ตระหนักรู้ความละเอียดอ่อนของประสบการณ์ทั้งหมด ให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหาจากประสบการณ์งานศิลปะ และเชื่อมโยงงานของนักเรียนกับศิลปะแขนงต่าง ๆ ได้

ข้อค้นพบข้างต้นสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของนักเรียน โดยนักเรียนจะมีความรอบคอบในการทำงาน ซึ่งระหว่างการทำงานในคอมพิวเตอร์นักเรียนจะบันทึกงานอยู่เสมอ เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงานทำงานทีละชั้นภาพ (Layer) ให้ความสมบูรณ์กับรูปทรงเรขาคณิต และมักจะลอกเลียนแบบผลงานที่ครูได้ยกตัวอย่างหน้าชั้นเรียน ทั้งนี้ยังพบอีกว่า ผลงานที่ปรากฏ มักใช้รูปทรงบ่อยครั้งในการทำงานศิลปะ จึงทำให้ผลงานแข็งกระด้าง เน้นการใช้สีแบบธรรมชาติเป็น

ส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนชัย พิทยวรารักษ์ (2547) ที่ศึกษาแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่นิสิตมีแบบการเรียนรู้แบบเชิงกลมากที่สุด รองลงมา คือ แบบสัทพยานและอารมณ์ และน้อยที่สุด คือ แบบดั้งเดิม โดยนิสิตชอบให้อาจารย์ สาธิตผลงานหรือลงมือปฏิบัติให้ดูก่อนเป็นตัวอย่าง และต้องการให้อาจารย์อธิบายและเปรียบเทียบผลงานที่ได้คะแนนดีกับไม่ดีในแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน เน้นการใช้เครื่องมือเป็นหลักในการทำงานศิลปะ จากผลการสรุปในข้างต้นสอดคล้องกับ ประสิทธิ์ ชูสกุล (2543) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของคณะศิลปกรรมในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่ครู ผู้สอนเน้นการสอนแบบสาธิตให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ยอมรับข้อคิดเห็นของนักเรียน นักศึกษา สร้างความมั่นใจในการทำงานให้กับนักเรียนโดยการปฏิบัติงานให้ดูเป็นตัวอย่างและนำเสนอผลงานของนักเรียนที่ได้คะแนนดี เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานศิลปะ

ทั้งนี้แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของไมเคิล ไม่ได้กำหนดว่าผู้เรียนจะต้องมีแบบการเรียนรู้ใดการเรียนรู้หนึ่ง หรือจะมีแบบการเรียนนั้น ๆ ติดตัวไปตลอด นักเรียนอาจมีสองรูปแบบในเวลาเดียวกัน และอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามวัย กล่าวคือ เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือมีประสบการณ์การรับรู้มากกว่าเดิม นักเรียนก็อาจพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงแบบการเรียนรู้ไปในแบบอื่น ๆ ได้อีก หรือต่างจากแนวความคิดทฤษฎีของไมเคิล

2. แบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติกับภูมิหลังของนักเรียน

ผลการวิจัยที่ได้จากการเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียน จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิทยาลัย มีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบระหว่างเพศกับแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติ พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากโครงสร้างทางบุคลิกภาพ และการรับรู้ที่จำกัดในแต่ละเพศ เพศชายจะมีการรับรู้ทางด้านการมองเห็นได้มาก และการเรียนรู้ทางถ้อยคำได้น้อย ในขณะที่เพศหญิงมีการเรียนรู้แบบประสาทสัมผัสได้ดี แต่ในเรื่องมิติการรับรู้ย่อย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ กาญจนา พันธุ์โยธี (2542) ที่ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตามแนวคิดของเฟลเดอร์และโซโลแมน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยของครอส (Krause, 1997) ที่ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนวิชาเคมีทั่วไป มหาวิทยาลัยเคลมตัน และการวิจัยของ ประยุทธ์ ไทยธานี (2551) ที่ศึกษาเรื่องแบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาตามทฤษฎีสมองซีกซ้ายและซีกขวา

สามารถสนับสนุนข้อสรุปข้างต้นได้อีกว่า เพศชายและหญิงมีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นปีกับแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติ พบว่า ระดับชั้นปีที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติทั้ง 4 แบบ กล่าวคือ นักเรียนอาชีวศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิกในระดับชั้นปีที่แตกต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ที่ไม่แตกต่างกันนี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละวิทยาลัยซึ่งในปัจจุบันวิทยาลัยแต่ละแห่งได้จัดครูผู้สอนคนเดียวกันสอนในระดับชั้นปีที่แตกต่างกันจึงนำผลให้แบบการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525) ที่ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุไรรัตน์ ศรีสวย (2527) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้ กับเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และวิชาเอก ของนักศึกษาวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร และพรทิพย์ บุญรอด (2534) ศึกษาเรื่องแบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

2.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ น้อยกว่า 2.00 มีแบบการเรียนรู้ปฐมแบบเชิงกล มากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ปฐมแบบเชิงปัญญา ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ 2.00-2.49, 2.50-2.99, 3.00-3.49 และ 3.50 ขึ้นไป มีแบบการเรียนรู้ปฐมแบบเชิงกล มากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ปฐมแบบดั้งเดิม เนื่องจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสามารถมีแบบการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายเพราะนักเรียนในกลุ่มนี้จะมีนิสัยชอบการเรียนรู้ และเปิดโอกาสรับประสบการณ์ใหม่จึงสามารถมีแบบการเรียนรู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ที่ตนได้รับ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ประยุทธ์ ไทยธานี (2551) ที่ศึกษาเรื่องแบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาตามทฤษฎีสมองซีกซ้ายและซีกขวา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงชอบแบบการเรียนรู้ทุกแบบมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกือบทุกระดับ และนักศึกษาที่มีความสามารถทางการเรียนระดับต่ำชอบแบบการเรียนรู้ทุกแบบน้อยกว่านักศึกษาที่มีความสามารถทางการเรียนทุกระดับ นอกจากนี้ จันทนา พรหมศิริ (2535) ที่ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยใช้แนวคิดของกราชาและไรซ์มัน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนรู้ กล่าวคือ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ ชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงสุด และชอบแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมรองลงมา โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและระดับกลาง ชอบแบบการเรียนรู้แบบอิสระ น้อยที่สุด ขณะที่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำชอบแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันและ

แบบอิสระน้อยที่สุดเท่ากัน

2.4 การเปรียบเทียบวิทยาลัยกับแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติ พบว่า วิทยาลัยต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติแตกต่างกัน กล่าวคือ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี กับวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม มีแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติแตกต่างกันทั้ง 4 แบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี กับ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงกล ปฐมแบบดั้งเดิม และปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบดั้งเดิม ปฐมแบบเชิงปัญญา และปฐมแบบสหัชญาณและอารมณ์ แตกต่างกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี และวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม กับวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี มีแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติปฐมแบบเชิงปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยแต่ละแห่งมีรูปแบบและโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่าง ตามสภาพแวดล้อมของสถานที่ตั้ง แต่ยึดหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน โดยมีโครงสร้างรายวิชาหลัก และวิชาเลือกเสรีที่ครูผู้สอนเห็นสมควรจะจัดให้เด็กตามความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของรวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2544) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนภูมิภาค พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนในโรงเรียนสาธิตต่างกัน มีรูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบพึ่งพา และแบบอิสระ แตกต่างกัน โดยนักเรียนชอบรูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แบบร่วมมือ มากกว่าแบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง แบบพึ่งพา และแบบอิสระ ส่วนแบบมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยในแต่ละแห่งจัดการเรียนการสอนต่างกันในเรื่องของรายวิชา วิธีการสอนของครูผู้สอน ประสบการณ์ของครูผู้สอน รวมถึงสภาพแวดล้อมและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ต่างกัน จึงทำให้นักเรียนในแต่ละวิทยาลัยมีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1. สถานศึกษาควรจำแนกผู้เรียนตามลักษณะของแบบการเรียนรู้ เพื่อออกแบบการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2. สถานศึกษาควรจัดแบบการเรียนรู้แบบเชิงกลในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของหลักสูตรและตลาดแรงงาน

3. สถานศึกษาควรจัดอบรม พัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1. ควรมีการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนักเรียนกับรูปแบบการสอนศิลปะปฏิบัติของครูผู้สอน

2. ควรศึกษาการพัฒนาแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติในโครงสร้างต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

3. ควรนำแบบการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบไปใช้ในการคัดเลือกนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาในสาขาคอมพิวเตอร์กราฟิก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพการจัดห้องเรียนในสาขาคอมพิวเตอร์กราฟิก เพื่อพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติแบบเชิงกล

2. ควรศึกษารูปแบบการสอน เทคนิคการสอน ของครูผู้สอนเพื่อให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้

3. ควรศึกษาแนวโน้มของการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิกที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละรูปแบบ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา พันธุ์โยธี. (2542). แบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีตามรูปแบบของเฟลเดอร์และโซโลแมน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- จันทนา พรหมศิริ. (2535). แบบการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

- บรรเลง ศรีนิล และ คณะ. (2548). รายงานการวิจัยเส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- ประยูทธ ไทยธานี. (2551). แบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตามทฤษฎีสมองซีกซ้ายและซีกขวา. วารสารสีมาจารย์, 21(43), 23-29.
- ประโยชน์ คุณต์กาญจนากุล. (2525). แบบการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ประวิตร ไชยเสนา. (2535). คอมพิวเตอร์กับการศึกษา. ไม่ใคร่คอมพิวเตอร์, (พฤษภาคม-มิถุนายน), 110.
- ประสิทธิ์ ชูสกุล. (2543). การศึกษาสถานภาพการเรียนรู้การสอนวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของคณะศิลปกรรมในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพมหานคร.
- พรทิพย์ บุญรอด. (2534). แบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- มนชัย พิทยวราภรณ์. (2547). การศึกษาแบบการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองธรรม.
- วิรัช อยู่ชา และ ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. (2551). ความสามารถของแรงงานกับศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทย. ใน รายงานการสัมมนาสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน. ชลบุรี, ประเทศไทย.
- รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. (2544). รูปแบบการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนภูมิภาค. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา, 13 (พฤษภาคม 2543-มีนาคม 2544), 67-74

อภิญญา เลื่อนฉวี. (2553). เคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในอาเซียน: ผลกระทบอย่างไรต่อไทย.
สืบค้นจาก <http://www.kpi.ac.th>

อุไรรัตน์ ศรีสว. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับเพศผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนรู้ ระดับชั้นปี และวิชาเอกของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพฯ (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

Krause, L. B. (1997). An investigation of learning styles in general chemistry
students (college student). [CD-ROM]. Abstracted from: ProQuest File:
Dissertation Abstract Item: 9703464.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research
activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Michael, J. A. (1983). *Art and adolescence: Teaching art at the secondary level*.
New York: Columbia University Press.

Tulgan, B. (2013). Meet Generation Z: The second generation within the
“Millennial” cohort. *Rainmaker Thinking*, 1-13.

.....

ผู้เขียน

นายเอกชน โปธินาม นิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: e.phothinam@gmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร.ปณรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศึกษา
ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: ppoonara@chula.ac.th

หมายเหตุ: งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนจาก “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”
กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช